

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 150/2010-244

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť A. V., S., E. Ch., R., R. H., T., B. K., G., J. Š., zastúpeného opatrovníkom Ing. L. Š., DrSc., B. a I. B., N., zastúpených advokátkou JUDr. I. Š., B., ktorou A. V. namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Skalica v exekučnom konaní vedenom na základe poverenia exekútora č. 5205*036392; E. Ch. namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Ružomberok v exekučnom konaní vedenom na základe poverenia exekútora č. 5508*005070; R. H. namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v exekučnom konaní vedenom na základe poverenia exekútora č. 5506*056160; B. K. namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Galanta v súdnej exekúcii vedenej súdnym exekútorom JUDr. R. K. pod č. EX 8358/08; J. Š. namietal porušenie svojho základného práva na obydlie podľa čl. 21 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Polície Slovenskej republiky – Obvodného oddelenia Policajného zboru Bratislava III; I. B. namietala porušenie svojho základného práva na obydlie podľa čl. 21 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Polície Slovenskej republiky – Obvodného oddelenia Policajného zboru Nové Mesto nad Váhom, za účasti vedľajších účastníkov: Z., B., S., B., F., B., a Z. H., B., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. V., E. Ch., R. H., B. K., J. Š. a I. B. v celom rozsahu o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2009 doručená sťažnosť A. V. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), E. Ch. (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“), R. H. (ďalej len „sťažovateľ v 3. rade“), B. K. (ďalej len „sťažovateľka vo 4. rade“, všetci spolu ďalej len ako „sťažovatelia v 1. až 4. rade“), J. Š. (ďalej len „sťažovateľ v 5. rade“) a I. B. (ďalej len „sťažovateľka v 6. rade“), ktorou sťažovateľ v 1. rade namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Skalica v exekučnom konaní vedenom na základe poverenia exekútora č. 5205*036392; sťažovateľka v 2. rade namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy postupom Okresného súdu Ružomberok v exekučnom konaní vedenom na základe poverenia exekútora č. 5508*005070; sťažovateľ v 3. rade namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy postupom Okresného súdu Martin v exekučnom konaní vedenom na základe poverenia exekútora č. 5506*056160; sťažovateľka vo 4. rade namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy postupom Okresného súdu Galanta v súdnej exekúcii vedenej súdnym exekútorom JUDr. R. K. pod č. EX 8358/08; sťažovateľ v 5. rade namietal porušenie svojho základného práva na obydlie podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy postupom Polície Slovenskej republiky – Obvodného oddelenia Policajného zboru Bratislava III (ďalej len „OO PZ Bratislava III“); sťažovateľka v 6. rade namietala porušenie svojho základného práva na obydlie podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy postupom Polície Slovenskej republiky – Obvodného oddelenia Policajného zboru Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „OO PZ Nové Mesto nad Váhom“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovatelia v 1. až vo 4. rade boli rozhodnutiami Stáleho rozhodcovského súdu a. s. vydanými v rozhodcovskom konaní zaviazaní zaplatiť rôzne peňažné sumy spolu s príslušenstvom a náhradou trov konania v prospech spoločnosti poskytujúcej úvery z vlastných zdrojov (tzv. nebankovým spôsobom). Sťažovatelia v 1. až vo 4. rade v sťažnosti zhodne namietajú neprimeranosť odplaty za poskytnutie úveru (až do 182,5 % p. a.), neprimeranosť úroku z omeškania (spravidla 0,25 % denne, t. j. 91,25 % p. a.) a väčší počet neprijateľných zmluvných podmienok (napr. povinné aplikovanie Obchodného zákonníka, čo je v rozpore s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Sťažovatelia ďalej uvádzajú:

„Exekučným titulom je rozhodnutie arbitra - rozhodcu, ktorý priznáva všetky nároky dodávateľa, je vopred zaplatený dodávateľom a totálne ignoruje právne normy na ochranu spotrebiteľa. Rozhodnutia vydáva voči spotrebiteľom, ako keby boli podnikatelia. V zákone je pritom povinnosť prihliadať na dobré mravy a teda aj na princíp primeranosti. Ten nie je vôbec rešpektovaný...

Na začiatku teda dodávateľ koná bez odbornej starostlivosti, predloží štandardizované typizované zmluvy s neprimeranými podmienkami a exekučný titul zabezpečí rozhodca, ktorý neberie ohľad na princíp proporcionality. Tak môže začať exekúcia, ktorá je završením veľmi neprimeraného postupu všetkých zúčastnených voči spotrebiteľovi.

Najsmutnejšie na tom je to, že tieto exekúcie prebiehajú aj z poverenia súdov, ktoré by si mali princípy proporcionality ctiť a ktorým nič nebránilo zastaviť exekúciu podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní.“

3. Z obsahu sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

„Sťažovateľ v 1. rade je dôchodca, ktorý potreboval vyrovnať podĺžnosti z dôvodu nízkeho dôchodku a preto si zobral úver 30.000,- Sk (996 €). Úver splácal po 24 € mesačne. Dostal sa však z dôvodu nízkeho dôchodku do omeškania. Arbiter priznal príslušenstvo úveru spolu viac ako 100%. (Stály rozhodcovský súd a.s., spis. zn. SR 3804/07). Sťažovateľ zdedil pozemky a z ich predaja bola uspokojená exekúcia pre spoločnosť P. vo výške 234.129,- Sk (7.772 €). Ide o exekúciu vedenú Okresným súdom Senica, č. poverenia

*exekútora 5205*036392. Aj keď súd mohol zastaviť exekúciu aj bez návrhu z dôvodu, že sa vymáha plnenie v rozpore s dobrými mravmi, neurobil tak. Súdny exekútor ako verejný činiteľ rovnako nepodnikol žiaden krok k zastaveniu výrazne neprimeranej exekúcie.“*

4. Z obsahu sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľke v 2. rade vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

*„Sťažovateľka ako samoživiteľka s maloletou dcérou v súvislosti s úhradami bytu sa dostala do finančných problémov. Úver v pôvodnej výške 14.000,- Sk (465 €) má vrátiť vo výške 85.806,- Sk (2.848,- €). Arbiter priznal príslušenstvo úveru spolu viac ako 100% (Stály rozhodcovský súd a.s., spis. zn. SR 04289/08). Ide o exekúciu vedenú Okresným súdom Ružomberok, č. poverenia exekútora 5508*005070. Aj keď súd mohol zastaviť exekúciu aj bez návrhu z dôvodu, že sa vymáha plnenie čiastočne v rozpore s dobrými mravmi, neurobil tak. Súdny exekútor ako verejný činiteľ rovnako nepodnikol žiaden krok k zastaveniu výrazne neprimeranej exekúcie.“*

5. Z obsahu sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľovi v 3. rade vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

*„Sťažovateľ žije sám s matkou na starobnom dôchodku a dostali sa do stavu finančnej tiesne, preto si zobrali úver 26.000,- Sk (863 €). Z finančných dôvodov požiadal o odklad splátok . Nebolo mu vyhovené. Napriek finančným problémom vrátil 36.512,- Sk (1.212 €). Ďalej je od neho vymáhaných 61.500,- Sk (2.041 €). Jeho dlh je teda spolu 98.012,- Sk (3.253 €). Arbiter priznal príslušenstvo úveru spolu viac ako 100%. (Stály rozhodcovský súd a.s., spis. zn. SR 06707/08). Ide o exekúciu vedenú Okresným súdom Martin, č. poverenia exekútora 5506*056160. Aj keď súd mohol zastaviť exekúciu aj bez návrhu z dôvodu, že sa vymáha plnenie v rozpore s dobrými mravmi, neurobil tak. Súdny exekútor ako verejný činiteľ rovnako nepodnikol žiaden krok k zastaveniu výrazne neprimeranej exekúcie.“*

6. Z obsahu sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľke vo 4. rade vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

„Sťažovateľka si zobrala úver 26.000,- Sk (863 €) z dôvodu finančných ťažkostí. Z dôvodu meškania mzdy sa dostala do omeškania, preto začali zrážky zo mzdy a nazrážaných bolo 44.990,-Sk (1.493 €). Napriek tomu jej bolo oznámené že jej dlh je ešte 32.074,- Sk (1.065 €). Teda spolu je jej dlh vo výške 77.064,- Sk (2.558 €). Arbiter priznal príslušenstvo úveru spolu viac ako 100%. (Stály rozhodcovský súd a.s., spis. zn. SR 05354/08). Ide o exekúciu vedenú Okresným súdom Galanta. Aj keď súd mohol zastaviť exekúciu aj bez návrhu z dôvodu, že sa vymáha plnenie v rozpore s dobrými mravmi, neurobil tak. Súdny exekútor ako verejný činiteľ rovnako nepodnikol žiaden krok k zastaveniu výrazne neprimeranej exekúcie.“

7. Sťažovatelia v 1. až vo 4. rade na preukázanie porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu v sťažnosti v podstatnom uviedli:

„Sťažovatelia nečakali, že štát môže dovoliť niečo také, ako je súdne vymáhanie úverov vo výške v násobkoch k výške úveru. Spoliehali sa na to, že zákon ich ochraňuje tým, že ak rozhodca zlyhal a zákon do 1. júla 2009 nepočítal so zrušením rozhodcovského rozhodnutia z dôvodu neprimeranosti, súd využije možnosť z úradnej moci aj bez návrhu zastaviť exekúciu (§ 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). To však súdy neurobili a vymáhali nemravné plnenia proti tisícom spotrebiteľom...“

Sťažovatelia v 1. až 4. tvrdia, že o porušenie práva na súdnu ochranu nejde len v prípade, ak sa osobe odníme možnosť konať pred súdom porušením jej procesného práva ale aj v prípade, ak súd aj bez návrhu neposkytol ochranu spotrebiteľovi v súdnom konaní pred neprijateľnou zmluvnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve. To platí rovnako aj v exekučnom konaní, ak zákon umožňoval zastavenie exekúcie bez návrhu, ak sa vymáha plnenie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a súd tak bezdôvodne neurobí. Európsky súdny dvor rozhodol vo veci O., že súd aj bez návrhu má ochrániť spotrebiteľa pred neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Právo je permanentne porušované, pretože súdne exekúcie neboli zastavené, ale sú prostriedkom vymáhania neprijateľných zmluvných podmienok...“

Súdy v prípadoch sťažovateľov v 1. až 4. rade porušili komunitárne právo tým, že vôbec nepoužili komunitárne právo a to zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, do ktorého bola transponovaná Smernica Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (Ú.v. ES L 42, 12.2.1987) v znení smernice Rady 90/88/EHS z 22. februára 1990 (Ú.v. ES L 61, 10.3.1990) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998 (Ú.v. ES L 101, 1.4.1998). Súdy takto porušili ústavné práva týchto sťažovateľov, pretože neaplikovali aj bez návrhu medzinárodnú zmluvu. Proti rozhodcovskému rozhodnutiu zákon obmedzoval podanie žaloby a v exekučnom konaní mali súdy zastaviť konanie ex offo.“

8. Z obsahu sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľovi v 5. rade vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

„Napriek jeho duševnej poruche mu firma D. s.r.o. poskytuje pôžičku 50.000,-Sk (1.660 €). Na zabezpečenie pôžičky previedol vlastnícke právo k svojmu bytu v B. v hodnote cca 2,000.000,- Sk (66.388 €) na firmu D. s.r.o. na základe zabezpečovacieho prevodu práva, teda len na zabezpečenie pohľadávky. Po prepustení zo zamestnania sa dostal do omeškania s dvoma splátkami. Firma D. s.r.o. predáva byt Mgr. J. S. ml. S. mladší daruje tento byt otcovi V. S., ktorý sa venuje bankrotom. V. S. starší dňa 27. 10. 2006 so skupinou chlapov vstúpil do obydľia sťažovateľa a začal vypratávať byt bez toho, aby bolo nejaké vyrovnanie priepastného rozdielu medzi pôžičkou a hodnotou bytu. Sťažovateľ volá na pomoc rodičov. Matka sťažovateľa sa drží radiátora a odmieta bez súdneho rozhodnutia odísť z bytu hodnotnejšiemu oproti pôžičke 4000%. Policajti jej ruky od radiátora odtrhávajú a za ramená vynášajú z bytu von ťahaním jej nôh po zemi. Sťažovateľ je presvedčený o neobjektívnom, servilnom a nesprávnom postupe polície. Išlo o príslušníkov PZ nstržm. N. a nstržm. P.. Polícia vôbec nerozlišuje hierarchiu hodnôt, že obydlie má prednosť pred finančnými majetkovými záujmami veriteľa. Pán V.S. však vo veľmi krátkom čase predáva už vypratáný byt manželom, ktorí tvrdia, že sú vlastníci a boli dobromyseľní. Sťažovateľ sa domáha na súde vlastníckeho práva a firma D. s.r.o. je počas súdneho konania vymazaná z obchodného registra bez nástupcu a bez likvidácie pre nedostatok majetku. Sťažovateľ stratil zmluvného partnera vo veci pôžičky. Sťažovateľovi

ide pred majetkovým právom o obydlie. Sťažovateľ je už zhruba tri roky zbavený obydlia za výdatného prispenia polície. Právo sťažovateľa na obydlie je permanentne porušované. Hmaty a chvaty polície a asistencia nezákonnej deložácii nahradili súdny proces a súdnu exekúciu. Podľa prokuratúry je všetko v poriadku.“

9. Z obsahu sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľke v 6. rade vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

„Sťažovateľka bola vo veľmi nepriaznivej finančnej tiesni a v zlom psychickom stave, pretože jej ťažko ochorel syn, zomrel jej zamestnávateľ a prišla o zamestnanie. Potrebovala dočasne preklenúť nepriaznivé obdobie a preto zobrala úver 300.000,- Sk a fakticky dostala 261.000,- Sk. Na zabezpečenie úveru previedla vlastnícke právo k bytu, ktorého hodnota oproti úveru dosahoval 500%. Do roka vrátila 459.200,- Sk. Napriek tomu veriteľská firma žiadala ďalších 991.000,- Sk. Aj napriek ťažkej finančnej situácii vrátila dlh, ale vzhľadom na veľmi vysoké finančné požiadavky nebankovej spoločnosti hľadala prácu v zahraničí. Dňa 24. 3. 2006 vkročili do jej bytu násilným spôsobom cudzí chlapi. V byte boli v tom čase jej syn a jej priateľ. Skupina mužov začala deložovať všetky veci z bytu a dvaja prítomní policajti – P. V. a L. K. tomu nijako nezabránili a odobrovali postup polície. Žiadny súd, žiadna exekúcia, ale hrubá sila za účasti polície pripravila sťažovateľku o jej obydlie. Doteraz býva núdzovo len po podnájmoch. Doteraz jej neboli vydané veci z bytu. Byt veriteľská firma po deložácii predala ďalej manželskému páru a títo manželia tvrdia, že sú dobromyseľní. Právo sťažovateľky na obydlie je sústavne porušované. V súdnom konaní sa síce domáha vlastníckeho práva, ale ide jej nielen o vlastníctvo k bytu, ale aj o ochranu pred porušením práva na obydlie. To je sústavne porušované aj v súčasnej dobe. Sťažovateľka nemá vo vzťahu k tomuto právu účinný prostriedok nápravy.“

10. Na preukázanie porušenia základného práva na obydlie sťažovateľa v 5. a 6. rade v sťažnosti v podstatnom uviedli:

„Sťažovatelia v 5. - 6. rade podávajú sťažnosť proti porušeniu ich Ústavou garantovaného práva na obydlie podľa Článku 21 Ústavy SR. Po ich deložácii nasledovali prevody bytov na iné osoby, ktoré sa tvária dobromyseľne. Sťažovatelia nemajú účinný prostriedok nápravy, keďže byty sťažovateľov sú v krátkom čase prevádzané na iné osoby.“

Sťažovatelia na ochranu svojho majetku podali žaloby o určenie vlastníckeho práva. Tieto konania o vlastnícke právo trvajú v oboch prípadoch už zhruba 3 roky. To sú však spory o majetok. Pokiaľ však ide o právo na obydlie, to je aj v súčasnosti porušované za asistencie štátu - polície.

Aj v prípade sťažovateľov v 5. - 6. rade ide o spotrebiteľské úvery a rovnako na nich dopadá komunitárne právo. Všetky orgány verejnej moci sú povinné aplikovať komunitárne právo, vrátane polície.

Sťažovatelia v 5. - 6. rade žiadajú ústavnú autoritu, aby svojim rozhodnutím judikovala pretrvávajúci stav porušenia práva na obydlie a že opakovanými prevodmi vlastníctva ich obydlí stratili sťažovatelia účinný prostriedok nápravy dostať sa späť do svojho obydli. Jediným prostriedkom nápravy je v oblasti ochrany majetku rozsudok o určení vlastníckeho práva. Pokiaľ ide o Ústavou garantovaného práva na obydlie, tak prevodmi vlastníckeho práva stratili účinný prostriedok nápravy. Včasnosť podania ústavnej sťažnosti je opodstatnená pretrvávajúcim stavom nemožnosti nastáhnovať sa naspäť do svojho obydli a pokojne ho užívať.“

11. V petite sťažnosti sťažovatelia v 1. až vo 4. rade žiadajú, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že postupom príslušných okresných súdov ako exekučných súdov bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy. Ďalej žiadajú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie (sťažovateľovi v 1. rade v sume 1 000 € a sťažovateľom v 2. až vo 4. rade každému po 500 €) a náhradu trov konania. Sťažovatelia v 5. a 6. rade v petite sťažnosti žiadajú, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že postupom OO PZ Bratislava III, resp. OO PZ Nové Mesto nad Váhom bolo porušené ich základné právo na obydlie podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy. Ďalej žiadajú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie (každému po 5 000 €) a náhradu trov konania.

II.

12. Keďže sťažnosť neobsahovala všetky skutočnosti potrebné pre rozhodnutie ústavného súdu, sťažovatelia boli prísom z 3. februára 2010 prostredníctvom

splnomocnenej advokátky vyzvaní na doplnenie sťažnosti. Sťažovatelia v 1. až vo 4. rade boli vyzvaní, aby ústavnému súdu oznámili a preukázali, či v exekučných konaniach, na ktoré v sťažnosti poukazujú, podali návrh príslušnému exekučnému súdu na zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z. z.“) a v akom stave sú predmetné exekúcie v súčasnosti. Taktiež boli vyzvaní na preukázanie zachovania lehoty na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Sťažovatelia v 5. a 6. rade boli vyzvaní, aby oznámili a preukázali v akom stave sú v súčasnosti súdne konania o určenie vlastníckeho práva, na ktoré poukazujú v sťažnosti a z akých skutočností odvodzujú zachovanie lehoty na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

13. Splnomocnená právna zástupkyňa sťažovateľov doručila ústavnému súdu na jeho výzvu tri samostatné doplňujúce podania.

14. Podaním doručeným ústavnému súdu 2. marca 2010 právna zástupkyňa sťažovateľov reagovala na výzvu ústavného súdu vo vzťahu k sťažovateľom v 1. až vo 4. rade. V spoločnom úvode poukázala na to, že exekútor, ktorý vykonával predmetné exekúcie nebol nezávislým a nestranným, pretože bol bývalým zamestnancom oprávneného, čo sa však dozvedeli, až keď exekúcie prebehli (v tejto súvislosti uvádza, že exekútor mal byť za to disciplinárne stíhaný). Ďalej poukazuje na rozhodnutia Európskeho súdneho dvora (ESD) a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), osobitne na rozhodnutie Zehentner proti Rakúsku zo 16. júla 2009 k sťažnosti č. 20082/02, pričom navrhuje, aby ústavný súd pri rozhodovaní o ich sťažnosti vychádzal zo záverov tohto rozhodnutia. K otázkam nastoleným výzvou ústavného súdu zaujali sťažovatelia v 1. až vo 4. rade prostredníctvom splnomocnenej advokátky toto stanovisko:

K zachovaniu lehoty na podanie sťažnosti: *„Sťažovatelia sa až v priebehu konania pred Ústavným súdom dozvedeli o disciplinárnom stíhaní súdneho exekútora JUDr. R. K.,*

keďže táto informácia je už známa medzi súdnymi exekútormi. V disciplinárnom konaní sa mu vyčíta porušenie povinnosti oznámiť súdom skutočnosti, pre ktoré môžu byť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Sťažovatelia takto odôvodňujú dodržanie lehoty na podanie sťažnosti pre porušenie práva na nestranný a nezávislý súd podľa § 53 ods. 3 ZUS.“ Taktiež navrhli, aby ústavný súd postupoval obdobne ako ESLP vo veci Z. proti R..

K podaniu návrhu príslušnému exekučnému súdu na zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z.

Odpoveď právnej zástupkyne vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade síce nie je priama, avšak možno z nej vyvodiť, že nepodal ani námietky proti exekúcii podľa § 50 Exekučného poriadku ani návrh na zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. odvolávajúc sa na s tým spojenú poplatkovú povinnosť. Pokiaľ ide o aktuálny stav predmetnej exekúcie, uviedla, že exekučné konanie sa skončilo vymožením uvedenej sumy a vrátením poverenia. Svoju odpoveď na výzvu ústavného súdu sťažovateľ v 1. rade zakončil takto: *„Spotrebiteľ môže dôvodne pochybovať o význame podania na súd, ak to isté mal dosiahnuť sám súd aj bez návrhu a preto nebude riskovať zaplatenie neprimeraného poplatku.“*

Z odpovede právnej zástupkyne vo vzťahu k sťažovateľke v 2. rade nijak nevyplýva, že by využila právo podľa námietky proti exekúcii podľa § 50 Exekučného poriadku alebo návrh na zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. Taktiež sa odvoláva na to, že nechcela riskovať zaplatenie súdneho poplatku. Uvádza, že podala námietku zaujatosti, ale dlh už zanikol, čo je však v rozpore s tým, čo uvádza na inom mieste svojho vyjadrenia, a to, že súdny exekútor naďalej od sťažovateľky ako povinnej vymáha 76 768 Sk, teda 2 548 €.

Z odpovede právnej zástupkyne vo vzťahu k sťažovateľovi v 3. rade vyplýva, že podal 23. júna 2009 námietky proti exekúcii, ktoré však súdny exekútor doposiaľ nepredložil súdu na rozhodnutie: *„Návrh na zastavenie exekúcie nepodával, keďže najprv*

malo byť rozhodnuté o námietkach. Súdny exekútor nepredložil vec súdu, aj keď podľa obsahu v podaní sťažovateľa bol protest proti exekúcii.“

Z odpovede právnej zástupkyne vo vzťahu k sťažovateľke vo 4. rade vyplýva, že *„V tejto veci počas konania pred ústavným súdom Okresný súd Galanta uznesením z 16.12.2009 č. k. 24 Er 841/2008-18 exekúciu zastavil a použil spotrebiteľské právo. Uznesenie zatiaľ nie je právoplatné a exekútor K. vymáha ďalej pre svojho bývalého zamestnávateľa. Paradoxne bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú.*“.

15. Podaním doručeným ústavnému súdu 25. februára 2010 právna zástupkyňa sťažovateľov reagovala na výzvu ústavného súdu vo vzťahu k sťažovateľovi v 5. rade. Podľa jej vyjadrenia súdne konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti prebieha už tri roky, avšak ešte sa nezačalo dokazovanie. Posledné pojednávanie bolo 28. októbra 2009. K otázke včasnosti podania sťažnosti navrhla postupovať obdobne ako ESLP vo veci Z. proti Rakúsku. Ďalej poukazuje na vývoj jeho právnej veci (zmluva o úvere, zabezpečovací prevod vlastníckeho práva a jeho výkon, opakované prevody vlastníctva bytu, deložácia za asistencie polície, trestné oznámenie, žaloba na súd). Taktiež poukazuje na aktivitu sťažovateľa smerujúcu k riešeniu jeho právnej veci.

16. Podaním doručeným ústavnému súdu 18. februára 2010 právna zástupkyňa sťažovateľov reagovala na výzvu ústavného súdu vo vzťahu k sťažovateľke v 6. rade. Podľa jej vyjadrenia súdne konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti prebieha už štyri roky, pričom Okresný súd Nové Mesto nad Váhom rozsudkom z 27. januára 2010 vyhovel žalobe sťažovateľky v 6. rade o určenie vlastníckeho práva. Rozsudok jej ku dňu podania vyjadrenia nebol doručený.

III.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa čl. 21 ods. 1 ústavy obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

Podľa čl. 21 ods. 3 ústavy iné zásahy do nedotknuteľnosti obydlija možno zákonom dovoliť iba vtedy, keď je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu života, zdravia alebo majetku osôb, na ochranu práv a slobôd iných alebo na odvrátenie závažného ohrozenia verejného poriadku.

18. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákona stanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. Po preskúmaní sťažnosti osobitne vo vzťahu ku každému zo sťažovateľov (keďže sťažnosť ako celok pozostáva z hľadiska z jej obsahu zo šiestich individuálnych sťažností šiestich sťažovateľov) ústavný súd konštatuje, že sú tu viaceré dôvody, ktoré bránia jej prijatiu (čo i len čiastočnému) na ďalšie konanie, a preto bola sťažnosť v celom rozsahu odmietnutá.

IV.

K odmietnutiu sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľom v 1. až vo 4. rade

20. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely – prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). K organizácii súdnej moci ústavný súd okrem iného uviedol, že ide o dva samostatné, navzájom jeden od druhého nezávislé, procesne uzavreté systémy výkonu súdnictva, pre každý z nich s osobitne vymedzeným poslaním a osobitnou rozhodovacou právomocou (II. ÚS 1/95). Ako to vyplýva z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú iné súdy, t. j. všeobecné súdy. Princíp subsidiarity takto zakladá právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu v prípade namietaného porušenia základných práv a slobôd podľa ústavy len vtedy, ak v sústave súdov Slovenskej republiky neexistuje iný súd, ktorý je oprávnený (a povinný zároveň) poskytnúť ochranu porušenému základnému právu alebo slobode. Táto skutočnosť je prejavom stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 130/02, III. ÚS 152/03), z ktorej možno vyvodit' aj povinnosť potenciálnych sťažovateľov vyčerpať všetky účinné právne prostriedky ochrany tvrdeného porušenia práva predtým, ako sa so sťažnosťou obrátia na ústavný súd (IV. ÚS 80/03). Pokiaľ ide o úlohu všeobecných súdov pri ochrane základných práv a slobôd, ústavný súd k tomu opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS

241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Povinnosť sťažovateľov v procesnom postavení povinných v exekučnom konaní vyčerpať všetky právne prostriedky ochrany pred príslušným exekučným súdom skôr než sa obrátia so sťažnosťou na ústavný súd a s tým spojený nedostatok právomoci ústavného súdu v prípade ich nevyužitia konštatoval najnovšie ústavný súd napr. v uznesení sp. zn. I. ÚS 27/10.

21. Z týchto všeobecných východísk určujúcich existenciu (resp. absenciu) právomoci ústavného súdu v konkrétnej veci vychádzal ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľov v 1. až vo 4. rade. Podstata ich sťažnostnej argumentácie vytvára časovú niť: (i) zmluva o úvere s nebankovou spoločnosťou, (ii) nezaplatenie niekoľkých splátok, (iii) rozhodcovský súd a jeho rozhodnutie v neprospech sťažovateľov, kde príslušenstvo výrazne prevyšuje dlžnú istinu, (iv) návrh na vykonanie exekúcie a následné poverenie exekútora súdom na jej vykonanie, (v) tvrdené nekonanie exekučného súdu spočívajúce v nezastavení exekúcie podľa § 45 ods. 2 z dôvodu podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. Porušenie základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa vidia primárne v tom, že príslušný exekučný súd, ktorý označili za porušovateľa svojho práva napriek tomu, že mohol a mal exekučné konanie aj bez návrhu zastaviť pre rozpor vymáhaného plnenia s dobrými mravmi, tak neurobil.

22. Platná a účinná právna úprava umožňuje vykonanie exekúcie aj na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok (§ 44 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z.). Zároveň však platí, že exekútor môže exekúciu vykonať len vtedy, keď je na to poverený súdom (§ 46 ods. 1 Exekučného poriadku). Obranu povinného proti exekúcii upravujú viaceré ustanovenia Exekučného poriadku. Predovšetkým je to právo povinného podať námietky proti exekúcii podľa § 50 Exekučného poriadku, ale aj právo podať návrh na odklad exekúcie (§ 56 Exekučného poriadku) alebo návrh na zastavenie exekúcie (§ 57 Exekučného poriadku). Úspešné uplatnenie námietok proti exekúcii je predpokladom následného zastavenia exekúcie (§ 50 ods. 5 Exekučného poriadku). V prípade,

že exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok, okrem právnych prostriedkov svojej obrany podľa Exekučného poriadku má povinný aj ďalší zákonný právny prostriedok ochrany svojich práv v podobe možnosti podať návrh na zastavenie exekučného konania podľa § 45 zákona č. 244/2002 Z. z. Podľa § 45 ods. 1 písm. c) tohto zákona príslušný exekučný súd na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku (povinného), exekučné konanie zastaví, ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré odporuje dobrým mravom. Vyššia účinnosť návrhu na zastavenie exekúcie (v porovnaní s námietkami proti exekúcii) vo vzťahu k ochrane povinného vyplýva z toho, že proti rozhodnutiu súdu o tomto návrhu je prípustný opravný prostriedok (§ 45 ods. 3 č. 244/2002 Z. z.), o ktorom sa rozhoduje v riadnom inštančnom postupe (m. m. I. ÚS 27/10).

23. Z obsahu sťažnosti a doplnujúceho vyjadrenia sťažovateľov v 1. až vo 4. rade vyplýva, že žiaden z nich pred uplatnením ochrany svojich práv sťažnosťou na ústavnom súde nepodal návrh na zastavenie exekúcie podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. pre tvrdené vymáhanie plnenia odporujúceho dobrým mravom a s výnimkou sťažovateľa v 3. rade ani námietky proti exekúcii. Tieto právne prostriedky ochrany povinného v exekučnom konaní sú pritom podľa ústavného súdu nepochybne účinnými prostriedkami nápravy, ktorými povinný môže predpokladaným procesným postupom dosiahnuť v konečnom dôsledku zastavenie exekúcie (exekučného konania), ak je vymáhané plnenie (predovšetkým v časti priznaného príslušenstva pohľadávky) v rozpore s dobrými mravmi. Rovnako je potrebné konštatovať, že podanie návrhu na zastavenie exekúcie podľa citovaného zákonného ustanovenia je v plnej dispozícii účastníka exekučného konania (povinného).

24. Tvrdené pochybenie príslušných exekučných súdov spočívajúce v tom, že tieto napriek tomu, že mohli o zastavení exekučného konania rozhodnúť ex officio, tak neučinili, v čom vidia sťažovatelia porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, bolo teda reparaovateľné tými istými exekučnými súdmi, ktoré na podklade návrhu sťažovateľov mohli tvrdený rozpor vymáhaného plnenia posúdiť z hľadiska jeho súladu s dobrými mravmi a v prípade zistenia nesúladu exekučné konanie zastaviť. Tým

by v konečnom dôsledku došlo k poskytnutiu ochrany tvrdenému porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy. Z pohľadu ústavného princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) to znamená, že ústavný súd nemal právomoc na prerokovanie a rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľov v 1. až vo 4. rade, pretože právomoc rozhodnúť o ochrane ich práv mali príslušné exekučné súdy, ktoré boli oprávnené rozhodnúť na základe ich návrhu o ich ochrane pred exekúciou na plnenie odporujúce dobrým mravom.

25. Odvolávanie sa sťažovateľov na neprimerané poplatky spojené s námietkami proti exekúcii resp. s návrhom na zastavenie exekúcie, prípadne na ich dôvodné pochybnosti „... o význame podania na súd, ak to isté mal súd dosiahnuť sám aj bez návrhu...“, z ústavnoprávneho hľadiska neobstojí. Nemožno totiž pochybovať o tom, že z pohľadu rozdelenia súdnej moci medzi všeobecné súdy a ústavný súd sú to práve všeobecné súdy (konkrétne exekučné súdy), ktoré jediné majú zákonom zverenú právomoc posúdiť, či vymáhané plnenie na podklade rozhodcovského rozsudku neodporuje dobrým mravom, resp. či z tohto dôvodu nemožno považovať exekúciu za neprípustnú. V prípade takéhoto zistenia majú tieto právomoc (i) vyhovieť námietkam proti exekúcii a túto následne zastaviť podľa § 50 ods. 4 a 5 Exekučného poriadku, resp. (ii) exekučné konanie zastaviť podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. Takéto rozhodovanie nikdy nepatrí do právomoci ústavného súdu. Nie je preto de lege lata možné prenášať rozhodovanie o tom, či plnenie uložené rozhodcovským rozsudkom je, alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi z príslušného exekučného súdu na ústavný súd. Uvedená požiadavka súvisí s rímsko-právnou zásadou *vigilantibus iura* (bdelým patrí právo). Právomoc ústavného súdu by bola daná len za predpokladu, že by sťažovatelia preukázali, že podali námietky a návrh na zastavenie exekučného konania a príslušný súd by rozhodol svojvoľne, resp. arbitrárne, prípadne by jeho rozhodnutie bolo z iného dôvodu ústavne neudržateľné. Nedostatok právomoci ústavného súdu bol teda dôvodom odmietnutia sťažnosti v časti týkajúcej sa sťažovateľov v 1. až vo 4. rade.

26. Nad rámec potreby ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom v 1. a v 2. rade uvádza, že sťažnosť je podaná oneskorene, čo je taktiež dôvodom na jej odmietnutie. Podľa

§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť. Zákon o ústavnom súde teda spája začatie plynutia lehoty na podanie sťažnosti s možnosťou sťažovateľa dozvedieť sa o opatrení alebo inom zásahu, ktorými malo dôjsť k zásahu do jeho práv, bez toho, aby vyžadoval skutočnú vedomosť sťažovateľa o opatrení alebo inom zásahu.

27. Sťažovatelia v sťažnosti neuviedli, z čoho vyvodzujú zachovanie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde na podanie sťažnosti. V doplňujúcom vyjadrení realizovanom na výzvu ústavného súdu odvodzujú zachovanie lehoty na podanie sťažnosti pre porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy od toho, že až v priebehu konania pred ústavným súdom sa dozvedeli o disciplinárnom stíhaní exekútora z tam uvedených dôvodov. Takéto tvrdenie bez ohľadu na to, že nebolo sťažovateľmi nijak preukázané, nemôže byť spôsobilé preukázať zachovanie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že nemožno odôvodňovať začatie plynutia lehoty na podanie sťažnosti okolnosťou, ktorá podľa tvrdení samotných sťažovateľov nastala až po začatí konania o sťažnosti pred ústavným súdom. Ako už ústavný súd opakovane uviedol, sťažnosť nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti (napr. I. ÚS 22/02), pričom rovnako vyslovil, že nedodržanie zákonnej lehoty na podanie sťažnosti je zákonom ustanoveným dôvodom na jej odmietnutie ako oneskorene podanej (IV. ÚS 28/02), a zároveň uviedol, že ide o takú lehotu, ktorú nemožno predĺžiť ani nemožno odpustiť jej zmeškanie (I. ÚS 84/02, IV. ÚS 36/03).

28. Oneskorenosť podania sťažnosti u sťažovateľov v 1. a v 2. rade vyplýva z týchto časových súvislostí vyplývajúcich zo sťažnosti, z doplňujúceho vyjadrenia a pripojených listín:

Sťažovateľ 1.:

- Upovedomenie o začatí exekúcie z 21. februára 2008 doručené 3. marca 2008.
- Exekučný príkaz na vykonanie exekúcie zrážkami z iných príjmov zo 17. apríla 2008.

– Podľa tvrdenia sťažovateľa v doplňujúcom vyjadrení exekučné konanie skončilo vymožením vymáhanej sumy a vrátením poverenia (z príloh vyplýva, že záväzok bol splnený 17. marca 2009).

Z uvedených časových súvislostí je bez pochybností zrejmé, že sťažovateľ v 1. rade sa mohol dozvedieť o tvrdenom porušení svojich práv postupom príslušného exekučného súdu podstatne skôr ako v lehote dvoch mesiacov bezprostredne predchádzajúcich podaniu sťažnosti.

Sťažovateľka v 2. rade:

- Upovedomenie o začatí exekúcie z 5. februára 2009,
- Žiadosť sťažovateľky o možnosť splatenia vymáhanej pohľadávky v splátkach doručená exekútorovi 20. februára 2009.
- Exekučný príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke z 10. marca 2009.
- Exekučný príkaz na vykonanie exekúcie zrážkami zo mzdy z 20. apríla 2009.

Z uvedených časových súvislostí je bez pochybností zrejmé, že sťažovateľka v 2. rade sa mohla dozvedieť o tvrdenom porušení svojich práv postupom príslušného exekučného súdu podstatne skôr ako v lehote dvoch mesiacov bezprostredne predchádzajúcich podaniu sťažnosti.

29. K námietkam sťažovateľov v 1. až vo 4. rade obsiahnutým v doplňujúcom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 2. marca 2010 ústavný súd nad rámec potreby uvádza, že ako sa už vo svojej judikatúre opakovane vyjadril, pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy rešpektuje judikatúru štrasburských orgánov ochrany práv a vychádza z nej (napr. I. ÚS 241/07, I. ÚS 117/07, I. ÚS 107/08). Táto skutočnosť však neznamená, že (i) procesné predpoklady konania pred ústavným súdom a ESLP sú rovnaké, ani to, že (ii) závery ESLP možno aplikovať v konaní pred ústavným súdom vtedy, ak skutkové a právne okolnosti prípadov nie sú rovnaké alebo porovnateľné. Sťažovatelia sa domáhajú primeranej aplikácie záverov rozhodnutia ESLP vo veci Z. proti

Rakúsku, ktorej predpoklady však ústavným súdom zistené neboli. Na rozdiel od predmetnej veci totiž sťažovatelia v 1. až vo 4. rade, ako už bolo uvedené, nevyužili účinné právne prostriedky na ochranu svojho základného práva na súdnu ochranu, a teda (analogicky k bodu 45 rozhodnutia ESLP vo veci Z. proti Rakúsku) nepoukázali na podstatu sporu (porušenie práv) v konaní pred vnútroštátnym súdom (exekučným súdom), ktorý mal možnosť napraviť predmetné porušenie (zastavením exekučného konania). Na rozdiel od ESLP v predmetnej veci, teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľom v 1. až vo 4. rade zistil, že sú dané dôvody, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie, a preto bola sťažnosť odmietnutá.

V.

K odmietnutiu sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľom v 5. a 6. rade

30. Podstata sťažnostných námietok sťažovateľov v 5. a 6. rade spočíva v tvrdenom porušení ich základného práva na obydlie podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy postupom OO PZ Bratislava III, resp. OO PZ Nové Mesto nad Váhom, ktoré nezabránili násilnej deložácii z ich bytov v prospech spoločnosti, ktorá im poskytla úvery, na zabezpečenie ktorých bol zriadený zabezpečovací prevod vlastníckeho práva k bytu v ich vlastníctve.

31. Vo vzťahu k sťažovateľovi v 5. rade vyplývajú zo sťažnosti, z doplňujúceho vyjadrenia a pripojených listín tieto relevantné skutočnosti (do podania sťažnosti ústavnému súdu):

- Zmluva o úvere a zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva (vlastníckeho práv k bytu) podpísané 18. mája 2006.
- Trojnásobný prevod predmetného bytu v období od septembra 2006 až decembra 2006.
- Vypratanie bytu – „deložácia“ 27. októbra 2006.
- Oznámenie o trestnom čine podané rodičmi sťažovateľa v 5. rade na príslušných zložkách Policajného zboru 27. októbra 2006.

– Žaloba o určenie vlastníckeho práva podaná na Okresnom súde Bratislava III (datovaná 6. novembra 2006).

– Sťažnosť matky sťažovateľa v 5. rade na konanie a jednanie policajtov OO PZ Bratislava III podaná podľa zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 152/1998 Z. z.“), prijatá 31. októbra 2006 na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave (ďalej len „KR PZ“).

– Oznámenie KR PZ z 22. novembra 2006 o prešetrení sťažnosti podľa zákona č. 152/1998 Z. z.

– Žiadosť rodičov sťažovateľa v 5. rade o prešetrenie vybavenia sťažnosti z 2. decembra 2006 adresovaná Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“).

– Oznámenie ministerstva vnútra rodičom sťažovateľa v 5. rade datované 4. januára 2007.

– Uznesenie vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby ČVS: UIS-19/IOZ-V-2007 z 25. januára 2007, ktorým bolo odmietnuté oznámenie na príslušníkov Policajného zboru pre podozrenie zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

– Trestné oznámenie podané osobne sťažovateľom v 5. rade na Okresnej prokuratúre Bratislava III 26. januára 2007.

– Sťažnosť matky sťažovateľa v 5. rade proti uzneseniu vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby ČVS: UIS-19/IOZ-V-2007 z 25. januára 2007 datovaná 2. februára 2007.

– Ďalšie trestné oznámenia podané sťažovateľom v 5. rade na Okresnom riaditeľstve PZ Bratislava III 9. februára 2007 a na KR PZ 12. februára 2007.

– Uznesenie ČVS: ORP-384/3-OSV-B3-07 z 12. marca 2007, ktorým bolo odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľa podané 9. februára 2007,

– Uznesenie Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava sp. zn. OPn 053/07 zo 14. marca 2007, ktorým bola zamietnutá sťažnosť matky sťažovateľa v 5. rade proti uzneseniu vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby ČVS: UIS-19/IOZ-V-2007 z 25. januára 2007.

– Uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I ČVS: ORP-193/OEK-B1-2007Vš zo 16. marca 2007, ktorým bolo odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľa v 5. rade podané 26. januára 2007.

– Sťažnosť sťažovateľa v 5. rade proti uzneseniu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I ČVS: ORP-193/OEK-B1-2007Vš zo 16. marca 2007 podaná 26. marca 2007.

– Uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava I sp. zn. 1 Pn 188/07 z 2. mája 2007, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa v 5. rade proti uzneseniu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I ČVS: ORP-193/OEK-B1-2007Vš zo 16. marca 2007 (postup vyšetrovateľa a prokurátorky bol na základe podnetu otca sťažovateľa v 5. rade preverovaný aj Krajskou prokuratúrou v Bratislave, ktorá jeho otcovi listom z 21. júna 2007 oznámila, že podnet odkladá ako nedôvodný).

– Ďalšie trestné oznámenia, rozhodnutia o nich, sťažnosti podané proti nim a rozhodnutia o sťažnostiach sa týkali (i) podozrenia z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona v súvislosti s poškodením hnutelných vecí pri vypratávaní bytu, (ii) zostavovania zmlúv o úvere a zabezpečení záväzku prevodom práva a (iii) odhlásenia sťažovateľa v 5. rade z trvalého pobytu v predmetnom byte. Všetky tieto úkony nemajú z hľadiska uplatnenej ochrany pred ústavným súdom právnu relevanciu.

32. Predmetom skúmania ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti v časti týkajúcej sa sťažovateľa v 5. rade, bolo predovšetkým zachovanie lehoty na podanie sťažnosti, ktorá je dvojmesačná a plynie odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť. V petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd predovšetkým viazaný (m. m. III. ÚS 166/02), sťažovateľ v 5. rade namieta porušenie svojho základného práva na obydlie podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy postupom OO PZ Bratislava III, pričom z odôvodnenia sťažnosti a doplneného písomného vyjadrenia vo vzťahu k sťažovateľovi v 5. rade možno vyvodiť, že k namietanému postupu došlo 27. októbra 2006. Toho istého dňa sa sťažovateľ nielen mohol dozvedieť, ale s ohľadom na obsah pripojených listín aj reálne dozvedel, že došlo k zásahu do jeho práva na obydlie. Uvedená skutočnosť umožňuje ústavnému súdu bez potreby ďalšieho skúmania urobiť záver, že sťažnosť doručená ústavnému súdu 7. augusta 2009 je vo vzťahu k sťažovateľovi

v 5. rade podaná oneskorene, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie v rámci predbežného prerokovania.

33. K jednotlivým trestným oznámeniam a sťažnostiam podaným sťažovateľom v 5. rade a jeho rodičmi ústavný súd poznamenáva, že nie všetky majú súvislosť s predmetom konania pred ústavným súdom. Z pohľadu vyčerpania prostriedkov nápravy (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) boli relevantné len tie, ktoré smerovali proti príslušníkom OO PZ Bratislava III, ktorých sťažovateľ v 5. rade označil za porušovateľov svojho základného práva na obydlie. Naopak, oznámenia o podozreniach z trestných činov, ktorých sa mali dopustiť súkromné osoby, boli ústavným súdom z hľadiska predmetu konania o sťažnosti (namietaný postup OO PZ Bratislava III) vyhodnotené ako právne irelevantné.

34. K prebiehajúcemu konaniu pred Okresným súdom Bratislava III o určenie vlastníckeho práva ústavný súd stručne dodáva:

V predmetnom konaní sa sťažovateľ v 5. rade ako žalobca domáha súdneho určenia vlastníckeho práva k predmetnému bytu z dôvodov uvedených v žalobe. Podľa doplňujúceho vyjadrenia konanie prebieha už tri roky bez toho, aby sa začalo dokazovanie. K tomuto je potrebné uviesť, že prípadné zbytočné prietahy v tomto konaní pred všeobecným súdom nie sú predmetom konania ústavného súdu, pretože ani z odôvodnenia, ani z petitu sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ v 5. rade namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v tomto konaní. Avšak bez ohľadu na to, že predmetom konania pred všeobecným súdom je určenie vlastníckeho práva k bytu, všeobecný súd je oprávnený poskytnúť sťažovateľovi v 5. rade v konečnom dôsledku aj ochranu jeho porušenému základnému právu na obydlie. Žalobe vyhovujúci rozsudok všeobecného súdu by totiž nielen priznal sťažovateľovi v 5. rade vlastnícke právo k bytu, ale zároveň by napravil tvrdené porušenie jeho základného práva na obydlie.

35. K námietkam sťažovateľa v 5. rade obsiahnutým v doplňujúcom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 25. februára 2010 ústavný súd nad rámec dôvodov uvedených v bode 29 odôvodnenia tohto uznesenia uvádza:

Sťažovateľ sa domáha primeranej aplikácie záverov rozhodnutia ESLP vo veci Z. proti Rakúsku, ktorej predpoklady však ústavným súdom zistené neboli. Skutočnosť, že sťažovateľ preukázal, že bezprostredne podal trestné oznámenie, o ktorom bolo na úrovni vyšetrovateľa a prokurátora rozhodnuté začiatkom roku 2007, nemôže viesť k záveru, že (i) sťažovateľ môže následne „čakať“ s uplatnením ochrany tvrdeného porušenia svojho práva pred ústavným súdom ďalšie mesiace a roky, ani k záveru, že (ii) vzhľadom na tvrdenú následnú „aktivitu sťažovateľa“, ktorá nemala vždy súvislosť s predmetom sťažnosti podanej ústavnému súdu, je sťažnosť podaná včas. Rovnako tak je v kontexte už uvedeného (bod 34 odôvodnenia tohto uznesenia) zrejmé, že ochrana porušeného základného práva na obydlie je stále, aj keď nepriamo v dispozícii všeobecného súdu rozhodujúceho o určení vlastníckeho práva sťažovateľa k predmetnému bytu. Na rozdiel od ESLP v predmetnej veci, teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľovi v 5. rade zistil, že sú dané dôvody, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie, a preto bola sťažnosť odmietnutá.

36. Vo vzťahu k sťažovateľke v 6. rade vyplývajú zo sťažnosti, z doplňujúceho vyjadrenia a pripojených listín tieto relevantné skutočnosti (do podania sťažnosti ústavnému súdu):

- Zmluva o úvere a zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva k nehnuteľnostiam podpísané 17. júna 2003.

- Vypratanie bytu – „deložácia“ 24. marca 2006.

- Trestné oznámenie podané sťažovateľkou v 6. rade na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Trenčín 10. apríla 2006.

- Žaloba o neplatnosť právnych úkonov podaná na Okresnom súde Trenčín 6. júna 2006.

- Uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trenčín ČVS: ORP-467/2-OVK-TN-2006 z 5. mája 2006, ktorým bolo odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľky v 6. rade podané 10. apríla 2006 pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. a)

Trestného zákona a prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona.

– Uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trenčín ČVS: ORP-707/2-OVK-TN-2006 z 28. júna 2006, ktorým bolo odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľky v 6. rade podané 29. mája 2006 pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona.

– Odpoveď Krajskej prokuratúry v Trenčíne sp. zn. 1 Kn 2132/06 z 9. októbra 2006, ktorým bol podnet sťažovateľky na preskúmanie postupu orgánov činných trestnom konaní odložený ako bezdôvodný.

– Uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trenčín ČVS: ORP-790/OEK-TN-2007 z 23. mája 2007, ktorým bolo odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľky v 6. rade podané 15. mája 2007 pre zločin podvodu podľa § 250 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona.

– Uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trenčín ČVS: ORP-814/1-OVK-TN-2007 zo 6. júna 2007, ktorým bolo začaté trestné stíhanie za prečin nátlaku podľa § 192 ods. 1 a ods. 2 písm. d) Trestného zákona a pre prečin nebezpečné vyhrážanie podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona.

– Oznámenie Okresnej prokuratúry Trenčín sp. zn. 4 Pn 2274/06 z 11. júla 2007, ktorým bola vybavená žiadosť sťažovateľky v 6. rade o preskúmanie postupu policajta.

– Uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trenčín ČVS: ORP-814/1-OVK-TN-2007 z 12. novembra 2007, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené.

– Oznámenie Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 4 Pv 682/07 z 11. apríla 2008, ktorým bol podnet sťažovateľky v 6. rade na preskúmanie postupu policajta v konaní ČVS: ORP-814/1-OVK-TN-2007 odložený.

– Oznámenie Krajskej prokuratúry v Trenčíne sp. zn. 1 KPt 240/09 z 11. marca 2009, ktorým bol podnet sťažovateľky v 6. rade na preskúmanie postupu orgánov činných v trestnom konaní odložený.

37. Predmetom skúmania ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti v časti týkajúcej sa sťažovateľky v 6. rade bolo predovšetkým zachovanie lehoty na podanie sťažnosti, ktorá je dvojmesačná a plynie odo dňa, keď sa sťažovateľka mohla

o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť. V petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd predovšetkým viazaný (m. m. III. ÚS 166/02), sťažovateľka v 6. rade namieta porušenie svojho základného práva na obydlie podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy postupom OO PZ Nové Mesto nad Váhom, pričom z odôvodnenia sťažnosti a doplneného písomného vyjadrenia vo vzťahu k sťažovateľke v 6. rade možno vyvodit', že k namietanému postupu došlo 24. marca 2006. Toho istého dňa sa sťažovateľka nielen mohla dozvedieť, ale s ohľadom na obsah pripojených listín aj reálne dozvedela (telefonicky od svojho priateľa, ktorý v byte s ňou a ich synom býval), že došlo k zásahu do jej práva na obydlie. Uvedená skutočnosť umožňuje ústavnému súdu bez potreby ďalšieho skúmania urobiť záver, že sťažnosť doručená ústavnému súdu 7. augusta 2009 je vo vzťahu k sťažovateľke v 6. rade podaná oneskorene, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie v rámci predbežného prerokovania.

38. K jednotlivým trestným oznámeniam a sťažnostiam podaným sťažovateľkou v 6. rade ústavný súd poznamenáva, že nie všetky majú súvislosť s predmetom konania pred ústavným súdom. Z pohľadu vyčerpania prostriedkov nápravy (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) mohli byť relevantné len tie, ktoré by smerovali proti príslušníkom OO PZ Nové Mesto nad Váhom, ktoré sťažovateľka v 6. rade označila za porušovateľa svojho základného práva na obydlie. Naopak oznámenia o podozreniach z trestných činov, ktorých sa mali dopustiť súkromné osoby, boli ústavným súdom z hľadiska predmetu konania o sťažnosti (namietaný postup OO PZ Nové Mesto nad Váhom) vyhodnotenú ako právne irelevantné.

39. K prebiehajúcemu konaniu pred Okresným súdom Trenčín o určenie vlastníckeho práva, o určenie neplatnosti právnych úkonov a iné ústavný súd stručne dodáva:

V predmetnom konaní bol podľa doplňujúceho vyjadrenia 27. januára 2010 vyhlásený rozsudok, ktorým bolo okrem iného určené vlastnícke právo sťažovateľky v 6. rade k predmetnému bytu a vyslovená neplatnosť zmluvy o úvere a zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva k nehnuteľnostiam. Aj vo vzťahu k sťažovateľke v 6. rade platí, že bez ohľadu na to, že predmetom konania pred všeobecným súdom je určenie vlastníckeho práva k bytu (a iné), tento je oprávnený poskytnúť jej v konečnom

dôsledku aj ochranu porušeného základného práva na obydlie. Žalobe vyhovujúci rozsudok všeobecného súdu (po nadobudnutí jeho právoplatnosti) totiž nielen prizná sťažovateľke v 6. rade vlastnícke právo k bytu, ale zároveň napraví tvrdené porušenie jej základného práva na obydlie.

40. K námietkam sťažovateľky v 6. rade obsiahnutým v doplňujúcom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 18. februára 2010 ústavný súd nad rámec dôvodov uvedených v bode 29 a 35 odôvodnenia tohto uznesenia uvádza:

Sťažovateľka sa domáha primeranej aplikácie záverov rozhodnutia ESĽP vo veci Z. proti Rakúsku, ktorej predpoklady však ústavným súdom zistené neboli. Skutočnosť, že sťažovateľka preukázala, že bezprostredne podala trestné oznámenie, o ktorom bolo na úrovni vyšetrovateľa a prokurátora rozhodnuté v roku 2006, nemôže viesť k záveru, že sťažovateľka môže následne „čakať“ s uplatnením ochrany tvrdeného porušenia svojho práva pred ústavným súdom ďalšie mesiace a roky. Rovnako tak je v kontexte už uvedeného (bod 39 odôvodnenia tohto uznesenia) zrejmé, že ochrana porušeného základného práva na obydlie je stále, aj keď nepriamo v dispozícii všeobecného súdu rozhodujúceho o určení vlastníckeho práva sťažovateľky k predmetnému bytu. Na rozdiel od ESĽP v predmetnej veci, teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľke v 6. rade zistil, že sú dané dôvody, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie, a preto bola sťažnosť odmietnutá.

VI.

Z á v e r

41. Na záver ústavný súd dodáva, že každý sťažovateľ, ktorý namieta porušenie svojich základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom, musí rešpektovať ústavné a zákonné podmienky konania pred ústavným súdom. Ich nerešpektovanie, resp. nedodržanie nemôže viesť k prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie a meritórnemu rozhodnutiu ústavného súdu o nej. Pripustenie možnosti poskytovať ochranu porušeným základným právam a slobodám za situácie, že tu existuje iný (všeobecný) súd, ktorý túto ochranu

sťažovateľovi môže poskytnúť, a rovnako pripustenie možnosti poskytovať ochranu porušeným základným právam a slobodám za situácie, že podľa tvrdení samotných sťažovateľov k tomuto došlo v období počítanom na roky pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, by do rozhodovacej činnosti ústavného súdu vnieslo „právnú anarchiu“, čo je neprípustné. Ústavný súd sa preto in concreto nemohol zaoberať meritom sťažnosti sťažovateľov, a to aj napriek tomu, že signalizovala možné porušenie ich práv.

42. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní, neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v 1. až v 6. rade, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (primerané finančné zadost'učinenie a náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2010